

Подаци о кандидату:

Марија Лазовић, број индекса 07/17 СЛ, студент специјалистичких студија – смер ликовно васпитање

Датум одбране, место и назив завршног - специјалистичког рада:

октобар, 2018. год. Шабац

ЗНАЧАЈ СПОНТАНЕ ИГРЕ У РАЗВОЈУ ДЕЧЈИХ ЛИКОВНИХ СПОСОБНОСТИ

Научна област из које је звање стечено:

Струковни васпитач

Структура завршног – специјалистичког рада:

Завршни – специјалистички рад има 50 страна и подељен је на седам поглавља. Прво поглавље јесте увод који се односи на игру, друго се односи на теоријски приступ истраживању, у коме је кандидаткиња писала о предшколском васпитању и образовању, о функцији предшколског периода и начелима која постоје у овом узрасту, потом други део у коме је писала о значењу игре, врсти дечјих игара и значају у развоју дечје креативности. У трећем делу је образложила почетке ликовног васпитања где је истакла значај општих карактеристика ликовног стварања као и карактеристике дечјег цртежа на предшколском узрасту. У четвртном делу је дала кратак приказ игре у оквиру ликовног развоја предшколске деце и значај ликовне игре, однос васпитача према овом феномену и ликовне игре у оквиру ПУ „Савски венац“ у Београду. У овом делу је описала активности дечјег начина истраживања бојама и могућим новостима из ликовне радионице. Пети део се односи на методолошки оквир истраживања у коме је описала проблем, предмет, циљ истраживања, затим задатке, хипотезе, методе, технике и инструменте, као и организацију, ток истраживања статистичку обраду података и резултате истраживања. Дала је анализу резултата истраживања анкетираних васпитача а шести део овог завршног специјалистичког рада јесте закључак. Последњи део се односи на списак литературе и на прилоге. Завршни специјалистички рад садржи две фотографије у боји, једанаест табела и једанаест графикона. Садржај рада је следећи:

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ЗАВРШНОГ – СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА:

У уводном делу кандидаткиња је истакла чињеницу како да одрасли, а ово питање се односи и на родитеље, васпитаче и друге педагошке раднике, који могу да подстичу и развијају креативност и дечје облике изражавања као важне компоненте у спознаји дечје личности. Тема која је обрађена у раду изузетно је интересантна, а о спонтаним играма је кандидаткиња говорила као о стварној потреби која се протеже током читавог детињства. О игри је писала из историјског контекста о облицима, врстама и начину дечјих игара. Термин стваралачка игра је посебно обрађен а доминантна активност у периоду детињства јесу спонтани облици игре. У овом делу свог рада истакла је значај и улогу игре у свакодневной пракси, а поједини догађаји се сматрају посебно важним у животу сваког појединца. Култ игре је присутан у готово свим народима, религијама и обичајима а светковине су исконска појава што је у вези са игровним

активностима. Елементи и структура дечје игре може да се тумачи као слободан чин и сваки облик игре се одвија према одређеној структури која има своја правила у оквиру значења, затим сазнајног концепта у коме се откривају функционална, конструктивна, симболичка и игра са правилима, док друштвени оквир игре се може тумачити као линеарни, разгранати са утврђеним редоследом и разгранати без утврђеног или фиксног редоследа. У игри је присутна симболичка компонента у којој се открива веза са ритуалним значењем, свесне и несвесне намере у којима је скривена веза знака и означеног. Према мишљењу кандидаткиње игра има своје значење као облик директног игровног позива путем дељења улога, смисао, структура игре ток и крај игре који може да буде са познатим или непознатим исходом. Обрадила је тему некадашњих и данашњих игара у којима се рефлектује понашање одраслих, природне и друге појаве када дете налази своје место у кругу вршњака у ширем контексту. Према њеном тумачењу спонтане игре су присутне одувек, и корени ових игара се налазе у ритуалима и магији што је типично за удаљене културе што наводи на закључак да се у овим активностима налази заједнички чинилац.

Студенткиња је поред игре објаснила појам играчке која има важну улогу у животу сваког појединца. Навела је да се играчке могу разврстати на играчке за развијање спретности, на играчке и средства за игру улога, конструктивне играчке и у друштвеним играма. Поред ових играчака навела је пригодне играчке које деца могу да направе од разноврсних природних и вештачких материјала. У току развоја оне су значајно средство дечјег слободног и непосредног израза, од раног преко предшколског до школског периода.

Кандидаткиња је у поглављу „Почеци ликовног стварања“ навела ступњеве дечјег ликовног израза где је приказала осмишљене ликовне активности у раду са децом. Фаза шкрабања и шарања има елементе спонтане дечје игре о чему је писала у овом делу што је добра основа за дечји ликовни развој. Резултат таквог дечјег односа према сопственом стварању има своје исходиште у спонтаним активностима а дечји ликовни израз је показатељ отвореног става према креацији. И за остале фазе као што су фаза дечјег реализма у којој је навела фазу шеме и интелектуалног реализма, затим фаза визуелног и оптичког реализма описала је модалитете спонтане игре у развоју дечјих ликовних способности. Дечја спретност не би требала да се своди на техничку вештину која често прелази у рутину јер је дечја природа тежи непосредности и слободној интерпретацији. У поглављу „Игре у ликовном развоју предшколске деце објаснила је значај ликовне игре како би се оно упознало и приближило ликовној проблематици а неопходно је развијати способност спонтаног посматрања света и појава које су саставни део живота. Кандидаткиња је навела ликовне игре које је поделила у три групе али ову поделу је навела као условну јер поједине игре истовремено могу да буду дефинисане у две групе као што су:

1. Игре опуштања и релаксације
2. Игре визуелног опажања, памћења и визуелног мишљења
3. Игре маште и креативног мишљења

Васпитач је значајан субјект у развоју дечјих потенцијала и задатак креативног васпитача јесте да створи услове за најразноврсније и осмишљене активности. Истраживачке ликовне игре нису саме по себи циљ, већ је потребно остварити различите васпитно – образовне задатке који су конципирани да подстичу најмлађе на стваралаштво, од развоја и неговања ликовне радозналости, затим развијања визуелног опажања, памћења, мишљења, визуелне маште и естетске осетљивости како би се отвориле нове сазнајне могућности. Развој других ликовних и визуелних способности има своје место у могућности да се познати предмети употребе на другачији начин. Један од задатака јесте да се подстиче и развија креативна имагинација као важна компонента стваралачког мишљења.

Предмет и циљ истраживања:

Предмет истраживања у овом завршном специјалистичком раду јесте значај који има спонтана игра и њен значај на усмерене ликовне активности. Студенткиња је поставила питање на који начин васпитачи из ПУ „Савски венац“, могу да утичу на ток спонтане дечје игре.

Циљ истраживачког рада јесте да се одреди место и значај спонтаних дечјих игара у ликовном васпитању и да се утврде ставови васпитача из ПУ „Савски венац“ у Београду, о примени спонтаних дечијих игара у осмишљавању ликовних активности.

Задаци истраживања

Након утврђивања циља истраживања, дефинисала је следеће задатке:

-Утврдити да ли васпитачи примењују спонтане дечије игре у осмишљавању ликовних активности.

-Утврдити улогу васпитача у ликовном васпитању деце као и методе које се примењују у осмишљавању ликовних активности.

-Утврдити које ликовне активности васпитачи најчешће организују уз примену елемената дечје игре.

-Утврдити којим методичким поступцима васпитачи спонтане дечје игре преобликују у ликовне активности.

Хипотезе истраживања

Општа хипотеза истраживања је да већина васпитача сматра да спонтане дечје игре имају значајну улогу у ликовном васпитању и на развој дечјих ликовних способности. Након изнете основне хипотезе, дефинисане су посебне хипотезе:

Претпоставља се да су начини којима се васпитачи најчешће служе при усмеравању спонтаних дечјих игара ка осмишљеним ликовним активностима: разговор, употреба дидактичког материјала и драматизација.

Претпоставља се да је најделотворнији начин усмеравања спонтане дечје игре ка реализацији осмишљених ликовних активности путем разговора.

Претпоставља се да је најделотворнији начин усмеравања спонтане дечје игре ка реализацији осмишљених ликовних активности путем дидактичког материјала.

Претпоставља се најделотворнији начин усмеравања спонтане дечје игре ка реализацији осмишљених ликовних активности путем драматизације.

Популација и узорак истраживања

Популацију у овом истраживању чине васпитачи и деца предшколског узраста ПУ „Савски венац“, у Београду. Узорак је намеран обзиром на вишегодишње искуство васпитача у тој установи.

Методе, технике и инструменти истраживања

Метода коришћена током овог истраживања јесте анкета, јер она на основу употребе одговарајућих поступака и правилно одабраних инструмената даје одговор на постављени проблем истраживања и детаљније га појашњава.

Организација и ток истраживања

Истраживање је обављено током маја 2018. године у ПУ „Савски венац“ у Београду. Током реализације различитих активности када је доминирала спонтана дечја игра, обављено је анкетирање васпитача. Истраживање је било анонимно и након тога се приступило сређивању података, анализи и интерпретацији, а потом су изведени закључци.

Резултати истраживања:

Након осмишљеног истраживања, кандидаткиња је закључила да су деци омиљене спонтане игре а како је креативност једна од најважнијих особености људске врсте и везује се за ликовну, музичку, примењену, драмску, плесну. Како је креативност иманентна деци сматра се да је могуће развијати путем игре и игровних садржаја што је блиско дечјем начину мишљења.

Већина васпитача сматра да је развој ликовних способности у значајној мери присутно захваљујући осмишљеном развоју спонтаних игара и активности.

Закључак:

Разматрајући целокупну материју завршног специјалистичког рада, очигледно је да својим садржајем и начином рада овај рад задовољава све критеријуме који су постављени током припреме и израде. Имајући све напред наведено у виду, Комисија сматра да је кандидаткиња успешно реализовала постављене задатке и циљеве, дајући изузетан допринос утврђивању веза између ликовног васпитања и културолошког значења које се односи на овај сегмент дечјег развоја.

Оцена начина приказа и тумачења резултата истраживања:

Резултати истраживања изложени су систематски, од поставке проблема до теоријског образложења и приказа практичних резултата. Методологија и начин рада у потпуности су прилагођени карактеру обрађиваног проблема.

Предлог:

На основу укупне оцене рада Комисија предлаже Наставном већу Високе школе струковних студија за васпитаче у Шапцу, да завршни –специјалистички рад под насловом „Значај спонтане игре у развоју дечјих ликовних способности“, кандидата Марије Лазовић прихвати и да се закаже јавна одбрана.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

Мр Петар Гајић,

Професор струковних студија, ментор

Др Ружица Јовановић,

Професор струковних студија, председник -----

Др Љиљана Станков,

Професор струковних студија, члан -----